

התמורות שוות לענין הדינים בהם דנה הברייתא [ואף בתמורת החטאת שייך הנידון שנתבאר בברייתא, רק שאין בו נפקא מינה לענין שבת וטומאה, כי אף בחול אינו קרב]

אבל לענין זבח הרי איכא בכור ואיכא מעשר, שעליהם אין שייך לומר את מה שבאה הברייתא לומר, כי אף הם דינם כתמורה שחלין על בעל מום, ואינם יוצאים לחולין לגמרי.

והדרינן למילתין, ומקשינן: ולרב ששת שדחה ההכרח כי הברייתא מדברת בפרו של אהרן, כיון דאיכא לאוקמיה באילו של אהרן שבו שייך כל המבואר בברייתא:

אדמוקים לה לברייתא דקאמר: חומר "בזבח" דמיירי באילו של אהרן, שהוא דחוק בלשון הברייתא שאמרה "זבח" סתם — לוקמה לברייתא בפסח שקראתו התורה: "זבח" פסח [תוספות], שהרי אף בו שייך כל המבואר בברייתא —

דהרי הוא דוחה את השבת ואת הטומאה, כיון דכתיב "במועדו", וילפינן אפילו בשבת ואפילו בטומאה, ובלבד שיהיו רוב הציבור נצרכין לעשותו בטומאה.

ועושה תמורה, דהרי קרבן יחיד הוא. (90)

שהתמורה חלה על בעל מום קבוע ואינה יוצאה לחולין ליגזו וליעבד מה שאין כן בזבח" —

ואי סלקא דעתך: מאי זבח "שם זבח", אם כן, על כרחך כוונת הברייתא כי אין שום זבח, שהקדושה חלה בו על בעל מום קבוע ואינו יוצא לחולין ליגזו וליעבד —

והרי זה אינו, דהא איכא זבחי בכור ומעשר בהמה —

דאף הם חלין על בעל מום קבוע [שהבכור קדושתו מרחם בין תם ובין בעל מום; ובמעשר נאמר: לא יבקר בין טוב לרע, שהמעשר חל אף על הרע] —

ואין יוצאין לחולין ליגזו וליעבד, [שהבכור אין לו פדיון, שנאמר: אך בכור שור לא תפדה; ובמעשר נאמר: לא יגאל].

אלא על כרחך "שם זבח" לא קתני, ואין הנידון בברייתא על כל הזבחים אלא על זבח מסויים, דהיינו פרו או אילו של אהרן.

ומפרשינן: ומאי שנא תמורה, כלומר: ומה הטעם באמת שלגבי זבח דנה הברייתא בזבח מסויים, ואילו לגבי תמורה דנה הברייתא בכל התמורות?!

היינו טעמא: כי שם תמורה אחת היא, כל

ואמנם דבריו צריכים ביאור, כי הרי אין הדין תלוי בציבור אלא בדבר שזמנו קבוע, וכדלעיל בעמוד א.

90. וגם שייך בו "ונוהג ביחיד ובצבור", שהרי שלמים הוא, ויש שלמים גם בציבור בכבשי עצרת; כן נראה לפרש לכאורה, דומה למה שכתב רש"י לעיל נ ב ד"ה אלא לאו דפר, גבי

פרו של אהרן.

אך מדברי הריטב"א לקמן בהא דמקשינן: נוקמה בפסח שני, שהקשה [וכן בתוספות ישנים ותוספות הרא"ש]: אם כן היכי קתני שנוהג בצבור, הרי אין פסח שני אלא ביחידין; מבואר, שפסח ראשון מיקרי נוהג בציבור, כיון שרוב ישראל מביאים פסחיהם.